

ואי בעית אימא -

אי סבירא לן דלולב צריך אגד -

דכולי קפ"י עלמא לא פליגי דילפינן לולב מסוכה,

והכא בלולב צריך אגד קפ"י קמיפלגי,

מר סבר - לולב קפ"י צריך אגד,

ומר סבר - אין צריך אגד;

ובפלוגתא דהני תנאי,

דתניא:

לולב,

בין אגוד בין שאינו אגוד - כשר;

רבי יהודה אומר:

אגוד - כשר, שאינו אגוד - פסול.

מאי טעמיה דרבי יהודה?

יליף - לקיחה לקיחה מאגודת אגוד,

כתיב התם (שמות יב, כב): "וּלְקַחְתֶּם אִתְּכֶם אֲזֹבִים",

וכתיב הכא (ויקרא כג, מ): "וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן",

מה להלן - באגודה,

אף כאן נמי - באגודה.

ורבנן!?

לקיחה מלקיחה לא ילפינן.

כמאן אזלא הא דתניא:

לולב,

מצוה לאוגדו,

ואם לא אגוד - כשר?

אי רבי יהודה - כי לא אגודו אמאי כשר?

אי רבנן - מאי ק"י מצוה?

לעולם רבנן היא,

ומשום שנאמר (שמות טו, ב):

"זֶה אֵלֶי וְאֶגְדֶּהוּ". קפ"י

זה הכלל:

כל דבר וכו'. קפ"י

מנא הני מילי?

אמר ריש לקיש:

אמר קרא (בראשית ב, ו): "וְאָדָם יַעֲלֶה בֶן הָאָרֶץ",

מה "אד" - דבר שאין קפ"י מקבל טומאה וגידולו מן הארץ,

אף סוכה - דבר שאין מקבל טומאה וגידולו מן הארץ.

הניחא למאן דאמר: סוכות קפ"י ענני כבוד היו;

אלא למאן דאמר: סוכות ממש עשו להם -

מאי איכא למימר?

דתניא:

"כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשִׁיבֹתֶי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (ויקרא כג, מג),

ענני כבוד היו,

דברי רבי אליעזר;

רבי עקיבא אומר:

סוכות ממש עשו להם;

הניחא לרבי אליעזר;

אלא לרבי עקיבא - מאי איכא למימר!?

כי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן:

אמר קרא (דברים טו, ג): "זֶה הַסֻּכּוֹת תַּעֲשֶׂה לָךְ",

מקיש סוכה לחגיגה,

מה חגיגה - דבר שאין קפ"י מקבל טומאה וגידולו מן הארץ,

יב. אף סוכה - דבר שאין קפ"י מקבל טומאה וגידולו מן הארץ. °

אי מה חגיגה - בעלי חיים,

אף סוכה נמי - בעלי חיים!?

כי אתא רבין אמר רבי יוחנן:

אמר קרא (שם): "בַּאֶסְפָּרָה בְּתֵרֶיךָ וּבְמִקְבְּרֶיךָ",

בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר.

ואימא גורן עצמו ויקב עצמו!?

אמר רבי זירא:

יקב כתיב כאן, ואי אפשר לסכך בו.

מתקיף לה רבי ירמיה:

ואימא יין קרוש הבא משניר,

שהוא דומה לעיגולי דבילה!?

אמר רבי זירא:

הא מלתא הוה בידן,

ואתא רבי ירמיה ושדא ביה נרגא.

רש"י

דאמר קרא (דברים יד) ונתתה הכסף בכל אשר תאווה נפשך וגו' מה הפרט מפורש פרי מפרי וגידולי קרקע וכו' ומיהו כיון דלא קמה מילתייהו דרבי יוחנן דהא פרכינן עלה אי מה חגיגה בעלי חיים וכו' וילפינן טעמא מגורן ומיקבך לא סמכינן עלה לאכשורי לסכך בעורות דנהי דגידולי הארץ איקרי על שם שהארץ מגדלתן במרעה ופרנסה אבל גידולים מן הארץ לא אקרי אלא דבר הצומח מן הקרקע ולא בהמות דתניא בהשוכר את הפועלים (ב"מ פט.) פועלים אוכלין בדבר שגידולו מן הארץ וגמר מלא תחסום שור בדישו מה דיש מיוחד דבר שגידולו מן הארץ כו' יצא החולב והמחבץ והמגבן אלמא לאו גידולין מן הארץ קרי להו תנא: פסולת גורן. קשין: פסולת יקב. זמורות ואשכולות ריקנים: גורן עצמו ויקב עצמו. הקשין עם התבואה ואשכולות עם הענבים דהוה ליה דבר המקבל טומאה האוכל: יקב כתיב. דמשמע לאחר שנעשה יין: קרוש. קפוי: הא מילתא הוה בידן. עד השתא היינו סבורין לידע טעם משנתנו מן המקרא הוה דבפסולת הכתוב מדבר דאי אפשר לסכך ביין: ואתא רבי ירמיה. שהזכיר לנו יין קרוש הבא משניר: ושדא ביה נרגא. קצצה בגרון כלומר השיב תשובה ניצחת:

ואיבעית אימא. אם הוה סבירא להו לתרוייהו לולב צריך אגד ושייכא ביה עשיה דכולי עלמא דילפינן לולב מסוכה למיפסל ולקיטתן לאו זו היא עשייתן: ר"ש סבר לולב צריך אגד. לאגוד שלשה המינים ושייכא ביה עשיה ועל כרחך מבעוד יום אגדו עם ענביו וכי לוקטו ב"ט הוה ליה מן העשוי: לא ילפינן. לא למדוהו ואין אדם דן גזירה שוה מעצמו אלא א"כ למדו מרבו ורבו מרבו עד משה רבינו ושמא מקראות הללו לא לדרוש גזירה שוה נכתבו: ואנוהו. התנאה לפניו במצות סוכה נאה לולב נאה ציצית נאה: ואד יעלה מן הארץ. שמע מינה עננים גידולי קרקע נינהו וסוכה מעננים ילפינן שהרי זכר לענני כבוד הוא כדכתיב כי בסוכות הושבתי ארי במטלות ענני: אין מקבל טומאה. דלא נאמרה טומאה אלא בכלים ואוכלין ומשקין ואדם וזה איננו אחד מאלה: ענני כבוד היו. סוכות שאמר הכתוב שהושיבם במדבר: סוכות ממש. מפני החמה בשעת חנייתן היו עושים סכות: מאי איכא למימר. מי יאמר לנו שלא היו מסוככות בכלים ובגדים ועורות: כי חגיגה. כל בהמה לרבי יוחנן גדולי קרקע הן שמן הקרקע גדילים וניזונין אבל דגים ומלח וכמהין ופטירות לאו גידולי קרקע נינהו וגבי מעשר קרינן להו לבהמות גידולי קרקע